

ОШ „Десанка Максимовић“

Грделица

ОШ ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ

ГРДЕЛИЦА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

5-8. РАЗРЕД

за школску 2022-2026.годину

САДРЖАЈ

САДРЖАЈ	2
УВОД	6
О школи	6
Школски програм	7
Полазне основе израде Школског програма	7
Начела	9
Начела на којима је програм утемељен су:	9
1.1.Трајање програма	11
1.2.Језик на коме се програм реализује.....	11
2.ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	12
2.1.Наставни план за пети и шести разред основног образовања и васпитања	12
2.1.1.Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети.....	12
2.3.Наставни план за седми разред основног образовања	14
2.4.Наставни план за осми разред основног образовања.....	15
3.ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ.....	16
4.ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	16
4.1.Индивидуални образовни план	16
4.2.Програм продуженог боравка	17
5.ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ.....	17
6.ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ	19
7.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА.....	20
8.ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	26

9.ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ.....	27
10.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	28
10.1.Календар здравља	29
11.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ.....	30
12.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	33
13.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	35
14.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	36
15.ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈЕ И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	38
16.ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	38
17.ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	39
17.1.Рад ученичког парламента	39
17.2.Стручно усавршавање.....	40
17.3.Руководећи, стручни и саветодавни органи у установи	40
2.Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе.....	40
17.4.Педагошки колегијум.....	40
17.5.Одељењски старешина.....	41
17.6.Летопис школе.....	41
18.МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	41
19.ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ.....	42
20.ЕВАЛУАЦИЈА	43
САМОВРЕДНОВАЊЕ (ИНТЕРНА ЕВАЛУАЦИЈА) ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	43
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	43

Основна школа “Десанка Максимовић”

16220 Грделица

Улица 29.новембар бб

Број телефона: 016/3426-057

Емаил: skoladema1@gmail.com

Ненад Младеновић, директор школе

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕРИОД ШКОЛСКЕ 2022/2023. ДО 2025/2026. ГОДИНЕ

УВОД

О школи

Основна школа у Грделици почела је са радом 1878.године на шта указује акт Министарства просвете од 23.септембра 1878.године у коме стоји: “Постављам господина Антанасија Јовановића из Старе Србије за учитеља школе у Грделици са годишњом платом од 100 талира.”

Данас ОШ”Десанка Максимовић“има статус правног лица и организована је као самостална установа у чијем се саставу налази шест издвојених одељења и то у: Ораовици, В.Копашници, Палојцу, Козару, Великој Сејаници и Дединој Бари.

Пун назив школе	Основна школа „Десанка Максимовић“
Адреса	улица 29.новембра,бб, 16220 Грделица
Телефон	016/3426057
Телефакс	016/3426057
Web-site	osdesankamaksimovic.rs
E-mail	skoladema1@gmail.com skoladema2ucitelji@gmail.com
Дан школе	16.мај
Лого школе	
Унутрашња површина школе (m ²)	1768 m ²
Површина околног земљишта (m ²)	4045 m ²
Капацитет матичне школе (максималан број ученика)	1000-1200
Број физички издвојених одељења	6
Укупна унуташња површина подручних школа (m ²)	1272 m ²

Укупна површина околног земљишта у подручним школама (m ²)	26086 m ²
Број ученика школске 2022/2023.	499
Језици на којима се изводи настава у школи	српски језик
Број смена у школи	2

Школски програм

Школски програм садржи обавезни, изборни и факултативни део.

Обавезни део школског програма садржи наставне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике одређеног нивоа и врсте образовања.

Изборни део школског програма обухвата изборне програме и садржаје програма по нивоима и врстама образовања од којих ученик обавезно бира један или више наставних предмета према својим склоностима. Један од обавезних изборних предмета јесте верска настава или грађанско васпитање.

Ученик се обавезно опредељује за верску наставу или грађанско васпитање и изабрани изборни наставни предмет задржава до краја циклуса основног образовања. Такође, ученик бира други страни језик као изборни предмет и изучава га до краја циклуса.

Школа је дужна да у сваком разреду ученицима, поред обавезних изборних наставних предмета верске наставе и грађанског васпитања, понуди још три Слободне наставне активности, од којих ученик бира једну и изучава је током те школске године. СНА по плану и програму наставе и учења припрема Завод за унапређивање образовања и васпитања или стручна друштва.

Факултативни део школског програма задовољава интересе ученика у складу са могућностима школе, као и садржаје и облике ваннаставних активности (хор, оркестар, екскурзије, секције, културне и друге активности...)

Полазне основе израде Школског програма

Полазну основу за израду Школског програма чине следећа документа:

1.Закон о основама система образовања и васпитања (Сл.гласник РС бр.88/2017,27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021)

2.Закон о основном образовању и васпитању (Сл.гласник РС бр. 55/2013 и 101/2017,27/2018,10/2019 и 129/2021)

3.Правилник о наставном плану за други циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за V разред образовања и васпитања (Сл.гласник РС- Просветни гласник, бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 3/2011- др.правилник 1/2013, 4/2014, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017)

4.Правилник о наставном програму за VI разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС- Просветни гласник, бр. 5/2008, 3/2011- др.правилник, 1/2013, 5/2014, 11/2016, 6/2017. и 3/2018)

5.Правилник о допуни Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС 88/17, 27/18 – и др.закон, 10/19 и 6/20),

6.Правилни о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, бр.11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58)

7.Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС бр.88/17, 27/18-и др.закон 10/19 и 6/20)

8.Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, бр.88/17, 27/18-д.закон, 10/19 и 6/20)

Остали правилници који су коришћени у изради Школског програма су побројани у Годишњем плану рада школе за школску 2022/2023.г.

Приликом израде Школског програма коришћена су и школска документа, а посебно Школски развојни план (2018-2022.г) и резултати самовредновања за све области рада. Из Школског развојног плана у израду Школског програма уграђени су развојни циљеви за све области и то:

Кључна област	Развојни циљ	Имплементација
Програмирање, планирање и извештавање	Усклађивање Школског програма и Годишњег плана са прописаним начелима, међусобно усклађивање, заснивање рада на аналитичко-истраживачким подацима	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за остваривање
Настава и учење	Побољшање квалитета наставе у стицању трајних и функционалних знања	У циљевима Школског програма, у делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање / посебан део међупредметне компетенције,

		корелација унутар предмета и са другим предметима, тематска, интердисциплинарна и пројектна настава /
Образовна постигнућа	Школске оцене и резултати су у складу са нивоом остварености образовних стандарда и постигнућа ученика	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање /евалуација, начин праћења, настава усмерена на исходе и стандарде, анализе у оквиру стручних већа и актива /
Подршка ученицима	Подстицање социјалног и личног развоја ученика кроз различите видове подршке	У циљевима Школског програма, плановима допунске и додатне наставе, Тима за подршку ученика, изради ИОП-а и индивидуализацији, посебним програмима у склопу Школског програма
Етос	Даље унапређење безбедности школе и стварање подстицајне и креативне атмосфере	У циљевима Школског програма и посебни програми у склопу Школског програма
Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима	Побољшање ефикасности рада школе, људски и материјално-технички ресурси су у функцији квалитета рада школе	Прожима се кроз цео Школски програм

Начела

Начела на којима је програм утемељен су:

- 1.Усмерености на процесе и исходе учења;
- 2.Заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3.Уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4.Хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5.Поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6.Заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;

7.Уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;

8.Развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;

9.Коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;

10.Уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи

Полазећи од ових начела у изради Школског програма настојали смо да створимо услове за остварење нашег циља - све што радимо - радимо у најбољем интересу сваког детета. У Школском програму настојали смо да представимо зашто, шта, када, где, како и са ким ученици уче и какви су резултати учења.

Школски програм урађен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и треба да садржи елементе који ће бити побројани у даљем раду.

1. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1.Обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;

2.Обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;

3.Шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

4.Развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

5.Развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;

6.Континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;

7.Развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;

8.Пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;

9.Развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција иу складу са развојем савремене науке и технологије;

10.Развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

11.Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

12.Развијање позитивних људских вредности;

13.Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

14.Развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15.Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

16.Развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17.Повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18.Повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

1.1. Трајање програма

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2022/2023.године до краја школске 2025/2026.године.

1.2. Језик на коме се програм реализује

Програм се реализује на српском језику.

У школи сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс на Школски програм и ове табеле изменити.

2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

2.1. Наставни план за пети и шести разред основног образовања и васпитања

Број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	5.разр		6.разр	
		недељ	годишње	недељ	годишње
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144
2.	Страни језик	2	72	2	72
3.	Историја	1	36	2	72
4.	Географија	1	36	2	72
5.	Биологија	2	72	2	72
6.	Математика	4	144	4	144
7.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
8.	Техника и технологија	2	72	2	72
9.	Ликовна култура	2	72	1	36
10.	Музичка култура	2	72	1	36
11.	Физичко и здравствено васпитање	2	72 +54*	2	72+54*
12.	Физика			2	72
	УКУПНО: А	24	918	25	954
	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ-Изборни програми				
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање**	1	36	1	36
2.	Други страни језик***	2	72	2	72
	УКУПНО: Б	3	108	3	108
	УКУПНО: А + Б	27	1026	28	1062

2.1.1. Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Редовна настава	27	1026	28–31*	1062–1170*
2.	Слободне наставне активности****	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатна настава	1	36	1	36

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ****	1	36	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	До 2 дана год		

*Обавезне физичке активности реализују се у оквиру обавезног предмета Физичко и здравствено васпитање у складу са прописаним планом и програмом наставе и учења и рачунају се до 20 часова нормe наставницима који су у претходном периоду остали без дела нормe или до 24 часа непосредног рада са ученицима наставницима који имају пуну норму.

**Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета

***Ученик бира страни језик са листе коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га као други страни језик

Напомена: У школи се као други страни језик изучава немачки, руски и француски.

****Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди, а понуђени су у V и VI разреду: Музиком кроз живот, Цртање, сликање и вајање и Чувари природе, у седмом и осмом разреду Домаћинство, Предузетништво и Цртање, сликање и вајање.

*****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са простором и људским ресурсима школе

Напомена: У Школском програму прецизиране су у посебном делу ваннаставне активности, генерално организоване кроз рад секција. На нивоу школе, од првог до осмог разреда ради хор као ваннаставна активност, али и мешовит оркестар састављен од десет чланова.

2.3. Наставни план за седми разред основног образовања

Р.б	А.Обавезни наставни предмети	Недељни ф. час	Годишњи ф.час
1.	Српски језик и књижевност	4	144
2.	Енглески језик	2	72
3.	Историја	2	72
4.	Географија	2	72
5.	Биологија	2	72
6.	Математика	4	144
7.	Информатика и рачунарство	1	36
8.	Техника и технологија	2	72
9.	Ликовна култура	1	36
10.	Музичка култура	1	36
11.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
12.	Физика	2	72
13.	Хемија	2	72
У К У П Н О: А		28	1008
Ред.бр	Б. Обавезни изборни наставни предмети-Изборни програми	Недељни ф.часова	Год. фонд часова
1.	Грађанско васпитање/Верска наст.	1	36
2.	Страни језик (други страни језик)	1	36
У К У П Н О : Б		2	72
У К У П Н О : А + Б		30	1080
Ред.бр	В. Слободне наставне активности	Нед. фонд часова	Год. фонд часова
1.	СНА (домаћинство)	1	36
У К У П Н О: В		1	36
У К У П Н О: А + Б + В		31	1116

Р.бр	Облик образовно- васпитног рада	СЕДМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Редовна настава	31	1116
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36
Р.бр.	Остали облици образовно- васпитног рада	недељно	годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Слободне активности****		
	Друштвене,техничке, хуманитарне и културне активности	1 - 2	36 -72
	Екскурзија*****	2 дана годишње	

2.4. Наставни план за осми разред основног образовања

Р.б	А.Обавезни наставни предмети	недељно	годишње
1.	Српски језик и књижевност	4	136
2.	Енглески језик	2	68
3.	Историја	2	68
4.	Географија	2	68
5.	Биологија	2	68
6.	Математика	4	136
7.	Информатика и рачунарство	1	34
8.	Техника и технологија	2	68
9.	Ликовна култура	1	34
10.	Музичка култура	1	34
11.	Физичко и здравствено васп	3	102
12.	Физика	2	68
13.	Хемија	2	68
У К У П Н О: А		28	952
Р.бр	Б. Обавезни изборни наставни предмети-Изборни програм	недељно	годишње
1.	Грађанско васпитање/Верска настава	1	34
2.	Страни језик	2	68
		3	102
У К У П Н О : Б			
У К У П Н О : А + Б		31	1054
Р.бр	В. Слободне наставне активности	недељно	годишње
1.	СНА (предузетништво)	1	34
У К У П Н О: В		1	34
У К У П Н О: А + Б + В		32	1088

Р.бр	Облик образовно- васпитног рада	СЕДМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Редовна настава	32	1088
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36
Р.бр.	Остали облици образовно- васпитног рада	недељно	годишње
1.	Обавезне ваннаставне активности Час одељењског старешине ***	1	36
2.	Слободне активности****		
	Друштвене, техничке, хуманитарне и културне активности	1 - 2	36 -72
	Екскурзија*****	3 дана годишње	

3. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Ови програми сачињени су посебно за сваки разред и сваки предмет и посебан су део Школског програма.

4. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

У склопу програма обавезних и изборних предмета дати су (по разредима и предметима) и програми допунске и додатне наставе, са условно планираним садржајима. Садржаји се могу мењати према потребама подршке ученицима.

4.1. Индивидуални образовни план

Саставни део Школског програма је индивидуални образовни план. Ради се као додатна подршка у образовању и васпитању за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива или за ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа. ИОП израђује Тим за пружање додатне подршке ученику, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника ученика.

Врсте ИОП-а су:

ИОП 1: прилагођавање начина рада и услова у којима се одвија образовно-васпитни рад;

ИОП 2: прилагођавање циљева, садржаја и начина оставривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада и

ИОП 3: проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада за ученика са изузетним способностима.

Тим за инклузивно образовање, односно Тим за пружање додатне подршке детету и ученику, у склопу годишњег плана рада прецизираће појединости око прописаних процедура, а после усвајања ИОП-а (на седници педагошког колегијума) сваке године ће то бити анекс Школском програму.

4.2. Програм продуженог боравка

Излазећу у сусрет потребама запослених родитеља у Школи је организован продужени боравак за ученике првог и другог разреда. (Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка, Сл.гласник РС број 77/2014). Ученици бораве у продуженом боравку у зависности од смене коју похађају, пре или после наставе. У оквиру продуженог боравка ученицима се смењују часови редовне

наставе и низа слободних активности, којима им се се обезбеђују игра, културно-уметничке, спортске активности, учење, израда домаћих задатака и извршавање других обавеза ученика у безбедном окружењу под надзором наставника.

Циљеви продуженог боравка су: социјални и емоционални развој деце кроз стицање потребних знања и социјалних вештина; развијање позитивне слике о себи и самопоуздање; развијање самоконтроле код ученика; спремност на сарадњу, разумевање потреба других; бољи вршњачки односи; умеће ненасилног решавања сукоба и интеграције у вршњачком окружењу; развијање креативности и стваралаштва; промовисање здравог начина живота; развој опште културе.

Задаци: развијање радних навика код ученика и редовност у извршавању школских обавеза; контрола и помоћ у изради домаћих задатака; развијање самосталности; проширивање и продубљивање знања; развој социјализације; уређење простора; сарадња са родитељима.

5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности школе остварују се на основу програма културних активности.

Културне активности обухватају: прославу Дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Прославе школских и државних празника, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања за ученике организују се у школи или у договору са јединицом локалне самоуправе у установама културе.

Подручје рада	Време	Носилац/носиоци
Месец књиге	октобар	библиотекар
Изложба литерарних радова	током године	литерарна секција
Дан просветних радника	новембар	тим
Прослава Нове године	децембар	сва стручна већа, директор, стручни сарадници
Припрема и обележавање Светог Саве	јануар	сва стручна већа, директор, стручни сарадници

Смотра рецитатора	Јануар	Чланови рецитаторске секције
Школска такмичења	Фебруар	сва стручна већа, директор
Изложба ликовних радова у школи	Фебруар	наставници ликовне културе
Општинска такмичења	Март	стручна већа за области предмета
Светски дан књиге	2.март	стручно веће српског језика, библиотекар
Обележавање Дана жена	8. март	задужени наставник одељењски старешина
Светски дан поезије	21.март	стручно веће српског језика, библиотекар, учитељи
Дан дечје књижевности	2.април	стручно веће српског језика, библиотекар, учитељи
Ликовни конкурси	током године	наставници ликовне културе, учитељи, чланови секција
Литерарни конкурси	током године	наставници српског језика, учитељи, чланови секција
У сусрет Ускрсу	Април	наставници верске наставе, Стручно веће за разредну наставу
Дечји етно фестивал Деца певају у Грделици	Април	стручна већа музичке и ликовне културе и разредне наставе
Прослава Дана школе	Мај	сва стручна већа, директор, стручни сарадници, Тим за обележавање Дана школе
Смотра сценског учитељског стваралаштва	мај-јун	учитељи, чланови драмске секције
Смотра дечјег стваралаштва	Јун	све секције
Свечана подела диплома, захвалница, награда и ђачких књижица ученицима од првог до седмог разреда	28. јун	директор, одељењске старешине

6. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Овим програмом обухваћени су сви ученици наше школе, а носиоци активности су предметни наставници и одељењске старешине ученика од првог до осмог разреда.

Месец	Активност	Садржај	Место	Носиоци активности
X	Јесењи крос	Оријентациони крос	Градски стадион	Наставници физичког васпитања
III	Пролећни крос	Крос контри	Градски стадион	
X	Јесењи крос	Крос РТС	Градски стадион или хиподром у Ле	
X IV или V	Недеља спорта	-градска манифестација спортских активности ученика кроз различите турнире и спортска такмичења	у школи и граду током једне наставне недеље	наставници физичког васпитања, учитељи и одељењске старешине

7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Посебним протоколом о заштити деце од насиља, злостављања и занемаривања (Службени гласник РС, 46/2019 и 104/2020) у образовно-васпитним установама детаљно се разрађује интерни поступак у ситуацијама сумње на насиље или дешавања насиља, злостављања и занемаривања.

Посебан протокол пружа и оквир за превентивне и интервентне активности и води ка унапређивању стандарда за заштиту ученика. Обавезујући је за све који учествују у животу и раду установе. Установа је дужна да обезбеди услове за сигурно и подстицајно одрастање и развој детета и ученика, заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања.

Општи циљ овог програма је унапређење квалитета живота и рада деце, односно стварање безбедне и подстицајне средине за ученике применом мера превенције и интервенције.

Под другим облицима ризичног понашања нарочито се издвајају употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци и малолетничка делинквенција. Посебно се овим Школским програмом планирају садржаји везани за упознавање запослених и ученика о забрани дискриминације и дискриминаторског понашања. То је понашање којим се на непосредан или посредан начин,

неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање (искључивање, ограничавање, давање првенства) у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиских лица на отворен или прикривен начин. Дискриминаторно понашање може бити заснивано на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта / или расељеног лица /, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким и другим организацијама и другим личним својствима. Такође се у овим програмом Школа бави и забранама понашања које вређа углед, част или достојанство. На реализацији овог програма укључени су сви запослени у школи, а посебно Тим за заштиту од дискриминације, злостављања и занемаривања. Програм се операционализује Годишњим планом рада за сваку школску годину. Приликом реализације програма активно се укључују лица из локалне средине, а посебно: представници МУП-а, Завода за јавно здравље, Центра за социјални рад, Дечјег диспанзера и Дома здравља. Укључују се и лица обучена за превенцију и интервенцију у случајевима насиља, злостављања и занемаривања, дискриминације и других облика ризичног понашања, које утврђује министар.

У реализацију се посебно укључује Ученички парламент.

редни број	Активности- ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Обрада тема у оквиру ЧОС: упознавање са правилима понашања у школи и израда одељењских правила; другарство, узајамно уважавање, толеранција; ненасилно решавање сукоба	часови одељењског старешине и радионице	одељењске старешине, стручни сарадници	током године, према плановима рада одељењског старешине
2.	Теме везане за насиље (шта је насиље, врсте насиља), посебно електронско, трговину људима, опасаности од злоупотребе психоактивних супстанци и алкохола, дискриминације, поступање установе, мере	часови одељењског старешине и радионице Онлајн семинар за ученике под називом:»Шта можеш да урадиш ако имаш сазнање да твој друг или другарица трпи насиље» на националној платформи за превенцију насиља «Чувам те»	одељењске старешине наставници ГВ стручни сарадници представници локалне средине	током године, према плановима рада одељењског старешине

		https://www.cuvamte.gov.rs		
3.	Укључивање ученика у разноврсне садржаје - културне, спортске, хуманитарне и друге активности	У оквиру Дечје недеље Дана школе и Св. Саве - учешће у хуманитарним акцијама , на разним конкурсима, такмичењима -спортски турнири - обележавање значајних датума на ЧОС-у -посете биоскопу, библиотеци, сарадња са другим школама ,изложбе радова ученика у холовима школе и друге активности	одељењске старешине руководиоци секција Тим	током целе године, према Годишњем плану рада школе
4.	Рад са родитељима ученика	Коришћење платформе «Чувам те» за онлај семинаре за родитеље: 1.»Шта родитељ треба да уради кад има сазнање о насиљу у школи» 2.»Како да помогнем детету да не буде мета вршњачког насиља у школи» 3.Подршка деци из осетљивих друштвених групау ситуацијама дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	одељески старешина и стручни сарадници наставници ГВ	током године
5.	Рад са ученицима члановима Ученичког парламента	хуманитарна акција дебате о психоактивним супстанцама	чланови парламента наставници који координирају рад -	октобар и током године
6.	Сарадња са локалном средином – Домом здравља , Заводом за заштиту здравља, Школском управом, Центром за социјални	договори, анализе, предавања и радионице за	директор наставници одељеске	током године према планираним

	рад, Општином, спортским клубовима и удружењима, библиотеком, МУП-ом ...	ученике, реализација заједничких активности	старешине Тимсараданици из локалне средине	активностима и по потреби
7.	Упознавање родитеља са Посебним протоколом о заштити деце (Пети разред)	родитељски састанци	одељењске старешине	Новембар
8.	Упознавање ученика са Посебним протоколом о заштити и поступању у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање и забрану дискриминације (V разред)	часови ОС	одељењске старешине стручни сарадници	Новембар Децембар
9.	Стручно усавршавање наставника	Семинари	ЦСУ	током године
10.	Идентификовање и рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања и дискриминације	разговор одељењских старешина и утврђивање стања у одељењима	чланови Тима одељењске старешине	током године
11.	Предлози Тима о мерама за превенцију у ситуацијама присутности ризика од појаве насиља, злостављања и дискриминације	седница Тима	Тим	Март
12.	Предлози Тима за побољшање ситуације и извештај о раду Тима	писани извештај директору школе	Тим	Јануар Јун
13.	Извештавање органа управљања, Савета родитеља и ученичког парламента о раду Тима	на седницама	д школе	Јануар Јун

	ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1	Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања	прикупљањем информација / директно	Тим сви запослени	током године
2	Прекид насиља и смиривање учесника	на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потреби пружити или обезбедити потребну помоћ	сви запослени	у моменту дешавања
3	Обавештавање родитеља	телефоном или писмено	одељењски старешина тим	одмах после прекида и смиривања или по сазнању
4	Консултације у вези насиља које се десило / околности, анализа чињеница, процена нивоа /	разговор и анализа ситуације	одељењски старешина, деж.наставник, стручни сарад., Тим, директор, ученички парламент	непосредно после дешавања
5	Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво насиља	разговор са починиоцима насиља разговор са ученицима који су трпили насиље разговор са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем разговор са родитељима	одељењски старешина и родитељ	увек када се деси насиље
6	Евиденција и праћење понашања ученика у насиљу првог нивоа и извештавање Тима	евиденција насиља праћење мера писани извештај Тиму на крају тромесечја	одељењски старешина	код сваке појаве насиља првог нивоа

7	Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили насиље првог нивоа	разговор са починиоцима насиља разговор са ученицима који су трпили насиље разговор са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем разговор са родитељима	одељењски старешина и родитељ	увек када се деси насиље
8.	Послови везани за процедуре насиља другог нивоа	изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији прикупљање осталих података разговори одељењског старешине и стручних сарадника са учеником и родитељима даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем - по потреби директор покреће васпитнодисциплински поступак	одељењски старешине стручни сарадници остали чланови Тима директор родитељ	увек када се деси насиље другог нивоа
9.	Израда оперативног плана заштите за ученика- ученике	планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, стручни сарадници, директор, родитељ и др.	у сваком насиљу другог нивоа
10.	Послови везани за процедуре насиља трећег нивоа	послови око прикупљања инфромација -изјаве о насиљу ученика коју он даје директора у присуству стручног сарадника и родитеља /ако није спречен / - директор покреће васпитно-дисциплински поступак -изрицање мере -инфомисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад, здравственим службама,	одељењски старешина- стручни сарадник, - остали чланови Тима -директор - родитељ - представници других организација	увек кад се деси насиље тречег нивоа

		полицијом, Школском управом и другим организацијама -појачан васпитни рад са учеником		
11.	Подношење пријава надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о насиљу трећег нивоа	-пре подношења пријаве разговор са родитељима -писмена пријава - писмено обавештење	директор школе	у року од 24 сата
12.	Израда оперативног плана заштите за ученика-ученике	планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, стручни сарадник, директор, родитељ и др.	у сваком насиљу трећег нивоа
13.	Информисање Центра за социјални рад и полиције о сумњи или сазнању о насиљу, злостављању или занемаривању	писмено обавештење	директор школе	кад се посумња или утврди
14.	Обавештавање родитеља и полиције када постоји сумња да насилни догађај има елементе кривичног дела или прекршаја	писмено обавештење	директор школе	
15.	Послови везани за процедуру када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања и дискриминације	директор школе предузима мере према запосленом, према детету процедуру заштите	директор школе	кад је запослени починилац
16.	Обавештавање полиције када је родитељ починилац насиља и злостављања или дискриминације према запосленом	позивање полиције	директор, - секретар, - дежурни наставник - чланови Тима	одмах када се деси

17.	Обавештавање родитеља, по потреби и полиције и Центра за социјални рад о насиљу ученика према запосленом - покретање васпитнодисциплинског поступка за тог или те ученике -изрицање васпитнодисциплинске мере у складу са Законом	обавештавање родитеља и надлежних институција - рад на процедури покретања васпитнодисциплинског поступка и изрицања васпитнодисциплинске мере на седници Наставничког већа	директор школе директор и остали учесници у васпитно-дисциплинском поступку	одмах када се деси
18.	Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је починилац насиља треће одрасло лице	усмено и писмено обавештавање	директор школе	одмах по сазнању

8. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

У циљу подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства Школа ће реализовати ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, мадија и спорта. Реализација ових активности везана је и за сарадњу са локалном средином и ангажовањем школе у разним пројектима. Садржај ових активности у разредној настави дат је у склопу програма за сваки разред, а овде су садржаји дати оријентационо. Сви садржаји и активности које се реализују у току једне школске године нису унапред предвидиви, односно током године се реализују и неке активности и садржаји који нису дати у плановима. У предметној настави ученици се изјашњавају о укључивању у неку од секција на почетку сваке школске године. Веома је значајно што се на овим активностима ради на развијању духа другарства, толеранције на различитости, спремност пружања помоћи и подршке другима, духа тимског рада. У табели су дати глобални садржаји који су у Годишњем плану рада школе детаљније разрађени, а током године се често реализује више од планираног.

Предметна настава		
Ваннаставне активности	Секције	Носиоци активности
Културно-уметничка	Литерарна	Стана Станковић
	Драмска	Милена Николић
	Рецитаторска	Марина Јовић
	Библиотека	Маја Миленковић Ивана Ћирић
	Хор	Петар Илић
	Оркестар	Петар Илић

Научно-истраживачка	Млади еколози	И. Стаменковић Небојша Петковић
Спортске активности	Пливање	Љубиша Анђелковић
	Кошарка	Срђан Милошевић
	Рукомет	Срђан Милошевић
	Фудбал	Љубиша Анђелковић

9. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Школа у сарадњи са установама за професионалну оријентацију помаже родитељима, односно другим законским заступницима и ученицима у избору средње школе и занимања, према склоностима и способностима ученика и у том циљу прати њихов развој и информиса их о карактеру и условима рада појединих занимања. Ради праћења индивидуалних склоности ученика и пружања помоћи ученицима и њиховим родитељима, односно другим законским заступницима у избору средње школе и занимања, школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници. Тим за професионалну оријентацију реализује програм професионалне оријентације за ученике седмог и осмог разреда. Основни циљ професионалне оријентације је упознавање ученика са светом занимања, упознавање са различитим пословима и професијама у којим се ти послови обављају и развијање свести код ученика о личним склоностима и интересовањима и способностима за бављење одређеним пословима и занимањима. Реализује се кроз различите садржаје у оквиру редовне и додатне наставе, слободне активности, посете, наставу у природи, излете и екскурзије. Крајњи циљ је да се ученици добро процене своје способности и интересовања, стекну правилан став о радном ангажовању и оспособе да самостално одаберу наставак школовања. Интензиве активност у овој области ради се са ученицима седмог и нарочито осмог разреда и овде су наведене те активности.

Наша школа је новембра 2011.г. ушла у пројекат „Професионалне оријентације на прелазу у средњу школу“. Трочлани тим школе (директор школе, педагог, социолог) завршио је обуку за имплементацију професионалне оријентације у Центру за стручно усавршавање у Лесковцу.

	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Подела едукативних материјала везаних за избор занимања - школе	постављање паноа и подела информатора ученицима	Одељењске старешине стручна служба	током године

2.	Реализација радионица за ученике 7. и 8. разреда - професионално усмеравање и избор занимања	реализација по 2 радионица у одељењима 7. и 8. разреда	Одељењске старешине стручна служба	новембар-април
3.	ЧОС- избор средње школе	реализација у одељењима седмог и осмог разреда	стручни сарадници	децембар март
4.	Посете средњим школама - промоција СШ	Обилазак школа	одељењске старешине предметни наставници	Март
5.	Презентација средњих школа у нашој школи	Присуство СШ	одељењске старешине	Мај
6.	Индивидуално професионално саветовање за ученике 8. разреда	разговори-индивидуално са ученицима	педагог	април мај
7.	Посета манифестацијама / Сајам образовања / ученика 8. разреда	реализација посета	одељењске старешине	Мај
8.	Саветодавни разговори са ученицима осмог разреда везани за даље школовање	индивидуални разговоре	одељењске старешине стручна служба	Мај
9.	Информисање родитеља: учешћу у избору средње школе; о организацији пробног ЗИ, организацији ЗИ	родитељски састанци Савет родитеља школе	педагог, одељењске старешине, директор	април мај

10. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Брига о здрављу ученика заузима једно од кључних места у раду школе. Од школске 2017/2018.г. у оквиру предмета физико васпитање уведено је здравствено васпитање у првом и петом разреду, а од школске 2018/2019.г. и у другом и шестом разреду, а касније и осталим разредима. Брига о здрављу прожима се у редовној настави многих предмета / Свет око нас, Природа и друштво, Биологија, Географија, Хемија, Физичко и здравствено васпитање /, у часовима одељењског старешине. При реализацији овог програма ангажовани су и представници неких институција локалне средине. Пре свих ту су здравствене установе, Завод за јавно здравље, МУП-а. Циљ програма је друштвена и лична брига о здрављу сваког детета. Један од најважнијих циљева у области здравствене заштите је и развијање, код сваког ученика појединачно, свести о значају очувања личног здравља и значаја његовог активног односа према томе, као и развијање правилног односа према исхрани, слободном времену, боравку у природи, редовним консултацијама у здравственим службама и избегавању ризичних ситуација и понашања, која могу штетно утицати на њих.

10.1. Календар здравља

1. Национални дан борбе против пушења	31.јануар
2. Месец дана борбе против рака	март
3. Светски дан вода	22.март
4. Светски дан здравља	7.април
5. Недеља здравља уста и зуба	3.недеља маја
6. Светски дан без дуванског дима	31.мај
7. Светски дан заштите животне средине	5.јун
8. Светски дан срца	4.недеља септембра
9. Светски дан хране	16.октобар
10. Недеља имунизације у Европи	октобар
11. Светски дан борбе против сиде	1.децембар

Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време
Систематски прегледи ученика у Дому здравља при упису у први разред и даље у 3, 5, 7. разреду, као и приликом уписа у средњу школу	обављање прегледа у здравственој установи у присуству родитеља	здравствене установе	октобар, новембар, април и мај
Вакцинација ученика	вакцинација у здравственој установи у присуству родитеља	здравствене установе	према календару здравствен
Стоматолошки преглед	обављени систематски прегледи зуба	Стоматолог ДЗ	током године
Предавања службе Дома здравља: од личне хигијене, преко здраве исхране, промена у пубертету до бављења спортом и заштите од алкохола, дувана и психоактивних супстанци	предавање у сваком одељењу од 5 до 8 разреда, према плану службе	служба Дома здравља	према плану Дома здравља
Предавање о болестима зависности Завода за јавно здравље	демонстрација	одељењске старешине	према календару Завода
Обележавање значајних датума везаних за здравствену превенцију	часови одељењског старешине	ОС, предметни наставници	током године
Реализација акције – Дан здраве исхране	укључивање свих ученика	наставници биологије, хемије	у првом полугодишту
Бављење спортом - сви часови физичког васпитања, часови спортских секција, боравак на настви у природи и излету, недеље спорта, наставак активности пројекта Здравно растимо	часови физичког васпитања, секција, такмичења у овој области, турнира, излета и екскурзија	наставници физичког васпитања и одељењске старешине	током године на свим наведеним садржајима

11. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите.

Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција. Социјално функционисање ученика обухвата како позитивна понашања (социјалну компетенцију), тако и негативна, антисоцијална понашања. И једно и друго имају важне импликације за постигнуће и прилагођеност ученика захтевима школе. Позитивна (просоцијална) понашања су најчешће повезана са школским успехом, прихватањем од стране вршњака и добрим односима са наставницима. Супротно, антисоцијално понашање је најчешће праћено неуспехом, лошим односима са вршњацима и одраслима.

Школа може бити важан фактор раног откривања ученика са проблематичним понашањем, унапређења процене понашања ученика и усклађивања процена са интервенцијама у сврху унапређивања социјалног и емоционалног развоја ученика. На основу систематског и континуираног праћења и анализе социоекономских прилика ученика, предлажу се и предузимају превентивне мере чији је циљ да предупреду и рано открију негативне појаве и проблеме.

Усклађивањем односа ученика, школе, породице шире социјалне средине тежи се успешности ученика у образовно-васпитном процесу и бољој социјалној интеграцији.

Циљ:

Основни циљ социјалне заштите је социјални развој ученика и њихово друштвено сазревање.

Посебни циљеви:

1. Социјални развој ученика промовисањем и подстицањем позитивних (просоцијалних) облика понашања

2. Социјални развој ученика превазилажењем негативних (антисоцијалних) видова понашања

Актери у школи: одељењске старешине, предметни наставници, стручни сарадници у сарадњи са родитељима ученика, друштвеним институцијама и осталим факторима у друштву треба да остварују важне задатке на социјалном плану, раде на хуманизацији и стварању једнаких и оптималних услова за све ученике.

Активности	Носиоци активности	Начин	Место	Циљ активности
Упознавање ученика (успех, мотивација, интересовања...)	ОС, наставник стручни сарадник	посматрање разговор праћење	редовни час, час ОС, ваннаставне активности, родитељски састанак	Приступ ученику као индивидуи
Упознавање породичних прилика ученика (СЕС ученика)	ОС, стручни сарадник	анкетирање посматрање разговор	посматрање разговор посете домовима	Сагледавање социјалног миљеа у којем ученик живи
Социометријски статус ученика у одељењу (популарност, прихваћеност од вршњака)	ОС, социолог	социометријска испитивања посматрање разговор	Час ОС	Сагледавање места ученика у школском колективу
Функционисање ученичког колектива	ОС, стручни сарадник	посматрање разговор праћење	редовни час, час ОС ваннаставне активности, акције и сл.	Стање самог одељења као колектива
Успех и промовисање успеха	Тим за подршку, сви акт. шк. живота	праћење оцењивање посматрање	успех и резултати учења, такмичења акције	мотивисање ученика
Коришћење слободног времена	ОС, стручни сарадници наставници	разговор примери модели	редовни час, час ОС, ваннаставне активности, акције и сл.	Квалитетан, испуњен живот
Ваннаставне активности	наставници	Учешће у активностима	часови СА	Развијање склоности, интересовања
Развијање позитивних вредности	Тим за подршку, сви актери школског живота	разговор примери добре праксе модели	редовни час час ОС час ГВ ваннаставне активности	Стварање атмосфере толеранције, разумевања, поштовања других...
Осетљиве групе	ОС, стручни сарадник, Тим за подршку ученицима	разговор примери добре праксе радионице	час ОС час ГВ	Стварање атм. толеранције разумевања, поштовања различитости, укључивање свих колектив

Однос полова	наставници, ОС, стручни сарадници	разговор радионице	час ОС час ГВ	Стварање атмосфере толеранције, разумевања, поштовања других...
Хуманитарне акције	наставници, ОС, стручни сарадници	организовање акција, учешће у њима	Акције	Развијање емпатије, бриге за друге
Уочавање проблематичног понашања	наставници, ОС, стручни сарадници, Тим за заштиту од насиља	разговор анкетирање посматрање	часови школски одмори пут од и до школе	Предупредити непожељно понашање
Фактори неуспеха ученика	наставници, ОС, стручни сарадници, Тим за подршку	разговор анкетирање посматрање истраживања	стручна већа НВ ОВ састанак Тима	Побољшање успеха ученика деловањем на спољне факторе који га условљавају
Лоши односи са вршњацима	наставници, ОС, стручни сарадници	разговор анкетирање посматрање	часови школски одмори пут од и до школе	Превенција непожељног понашања и развијање пожељног
Лоша сарадња са одраслима (наставницима, родитељима...)	наставници, ОС, стручни сарадници, Савет родитеља, Ученички парл.	разговор анкетирање посматрање	стручна већа НВ ОВ Састанци Тимова	Превенција непожељног понашања и развијање пожељног
Предлози за решавање проблема	наставници, ОС, стручни сарадници, Тим, Савет родитеља, Ученички парламент	разговор договор	стручна већа НВ ОВ састанци Тимова, Парламента Родитељски састанци	Превазилажење непожељног понашања, развијање пожељног

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Очување природних ресурса односи се и на упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине - локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине. У оквиру овог програма ученици се информишу о значају очувања животне

средине, са посебним освртом на њихов лични допринос и ангажовање у реализацију акција на нивоу школе и локалне заједнице. На часовима одељењског старешине у свим узрастима обрађују се одређене теме. Посебне активности реализују наставници биологије у редовној настави, изборној настави и у раду еколошке секције. У редовној настави приликом обраде пригодних тема на часовима географије, физике, хемије, технике и технологије, ученици ће добити информације о загађивачима ваздуха, глобалном отопљавању, променама у клими и њиховом утицају на живот на планети, значају одрживе енергије, значају селекције и рециклаже отпада, заштити вода, шума, утицају отпада, посебно пластике, на животну средину, опасности од пожара и поплава.

Активност	Носиоци активности	Време реализације	Очекивани резултати
Оснивање еколошког покрета	Учитељи одељењске старешине	2. недеља септембра	Заинтересов. ученика и наставника
Израда програма рада покрета	Стручна већа Руководство	3. недеља септембра	Израда реалног и остварњивог плана
Усвајање програма рада покрета	Чланови покрета	4. недеља септембра	Усвојен програм рада
Едукација, трибине, радионице	Стручна већа, руководство	Од октобра до маја	Подигнута еколошка свест на виши ниво
Сарадња са локалном средином	Школски одбор, директор школе, ЈКП,	Од октобра до маја	Подигнута еколошка свест на виши ниво
Уређење парковских површина	Одељењске старешине, ЈКП	током године	Уређене парковске површине
Израда пропагандног материјала и публикација	Учитељи, актив српског језика, ликовне културе	Континуирано током године	Грађани упознати са значајем очувања и уређења животне средине
Израда кутка живе природе (хол школе)	Чланови покрета, наставници, локална заједница	Март, април	Оплемењен хол школе кутком живе природе
Уређење ентеријера и екстеријера школе	Чланови покрета, наставници, помпћнирадници,	Континуирано током године	Извршени радови на уређењу школе
Уређење радног простора	Одељењске старешине, ученици, Савет родитеља	током године	Оплемењен радни простор

Презентација резултата рада	Наставници	јун	Савет родитеља, Наставничко веће, Школски одбор
--------------------------------	------------	-----	---

13. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње са локалном самоуправом. Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе. Ова сарадња одвија се и на територији издвојених одељења. Као оснивач школе локална самоуправа значајно утиче на рад школе, а првенствено кроз различите облике финансирања, од свакодневног рада, до унапређења материјално-техничких услова. Одељење за друштвене делатности, односно просветна инспекција прати рад школе, а такође и друге инспекцијске службе.

Ред број	Активности	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Достављање извештаја о раду школе у претходној школској години	секретар школе доставља извештаје Општинској просветној инспекцији	директор, помоћник директора и стручни сарадници / припремају извештаје	15.септембар
2.	Достављање Годишњег плана рада школе за наредну годину и Школски програм /доноси се за 4 године /	секретар школе доставља планове Општинској просветној инспекцији	директор, помоћник директора и стручни сарадници / припремају планове	15.септембар
3.	Спискови ученика и наставника који имају право на месечне карте	секретар школе доставља спискове Општинској просветној инспекцији	ОС, наставници, секретар школе 7.септембар	7.септембар
4.	Израда финансијских извештаја и планова , рачуна, извода, потраживања школе, полугодишњих и годишњих извештаји	шеф рачуноводства доставља податке сектору за друштвене делатности	директор школе шеф рачуноводства	сваког месеца током године
5.	Избор предсавника локалне самоуправе у Школски одбор	секретар доставља захтев	Школски одбор, директор и секретар школе	када је потребно да се бира нови члан
6.	Учешће на пројектима за средства унапређења материјално-техничких услова рада		достављање потребне документације на конкурс	Током године

7.	Присуство раличитим састанцима везаним за рад школе	учешће директора, помоћника директора, шефа рачуноводства, секретара	директор, помоћник, шеф рачуноводства, секретар	Током године
8.	Присуство представника локалне самоуправе у неким активностима школе	пријем ученика 1. разреда, прослеве Дана школе, Светог Саве, посета делегација ван града школе и сл.	директор, помоћник директора, чланови Школског одбора	Током године
9.	Инспекцијски прегледи везани за припремљеност школе за рад и рад током године	обилазак инспектора	секретар школе, директор, помоћник стручни сарадници	Током године
10.	Сарадња са месним канцеларијама на чијим територијама се налази матична школа и издвојена одељења	разматрање проблема везаних за рад школе и решавање	директор, представници месних заједница	Током године

14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Области, садржаји и облици сарадње са родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика, обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја. Ова сарадња се одвија кроз индивидуалне и групне разговоре, одељењске и повремене опште родитељске састанке, рад Савета родитеља школе и укључивање родитеља у разне културне, друштвене, хуманитарне спортске и пројектне активности. Родитељи имају своје представнике у Школском одбору, које бирају из чланова Савета родитеља школе. Савет родитеља школе бира се сваке школске године до 15. септембра, чине га по један представник сваког одељења школе. Годишњим планом рада прецизније се одређује рад савета родитеља школе.

Ред број	Активности	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Први родитељски састанци – информисање родитеља о изменама у законима и програмима, упознавање са календаром рада, распоредом часова, терминима за индивидуалне разговоре и избору	родитељски састанци у одељењима	одељењске старешине	прва седмица септембра

	дестинација за излете, екскурзије , избор родитеља за СР			
2.	Родитељски састанци на којима се разматра успех одељења, васпитно-дисциплинске мере, реализација образовно-васпитног рада, такмичења. Тестирања,,,	У одељењима	одељењске старешине	током године
3.	Учешће родитеља у избору уџбеника	-информисање родитеља о избору уџбеника	Одељењске старешине Савет родитеља	Март
4.	Избор агенција за реализацију излета и екскурзија	састанци представника родитеља	родитељи и одељењске старешине	септембар октобар
5.	Дан отворених врата	присуство часовима или др. активностима	наставници, родитељи	једном месечно према утврђеном распореду
6.	Организација другарске вечери за ученике осмог разреда	разматрање понуда и избор објекта	представници родитеља и ученика 8. разреда	Мај
7.	Анкетирање родитеља о квалитету сарадње школе и родитеља	анкетиран неколико родитеља из сваког одељење , анкетирање чланова Савета родитеља	ОС и стручни сарадници	по плану самовредновања
8.	Учешће родитеља у Тиму за превенцију насиља, Тиму за школско развојно планирање, Тиму за самовредновању и Тимовима за подршку	присуство седницама, др. послови у тимовима	чланови тимова, родитељи	Током године
9.	Присуство родитеља културним и друштвеним активностима – приредбе, прославе, креативне радионице, хуманитарне активности...			Током године
10.	Реализација предавања за родитеље и ученике о превенцији болести зависности, учешће у пројектима	предавање на Савету родитеља школе - активности пројеката	чланови Савета родитеља школе, родитељи, директор и помоћник	Током године
11.	Индивидуални разговори, саветодавни рад и помоћ у	разговори, помоћ,	ОС, стручни сарадници,	Током године

	решавању проблема везаних за дете	упућивање на друге институције	директор и помоћник	
--	-----------------------------------	--------------------------------	---------------------	--

15. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈЕ И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Основни циљеви излета и екскурзија су: упознавање са националним, историјским, културним и уметничким вредностима окружења кроз који путују и окружења у ком бораве; проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава током боравка везаних за садржаје из различитих предмета, а посебно из историје, географије, биологије, ликовне културе, техничког и српскогјезика; повезивање теоретских знања са практичним искуствима; развијање одговорног односа према природи, културној баштини и понашања у складу са друштвеним нормама; поштовање правила понашања у различитим окружњима и приликом обилазака различитих културних споменика, верских објеката, музеја, галерија и сл; развијање другарских односа, толеранције на различитости, уважавање потреба других и ненасилно решавање конфликта; развијање еколошких навика и чување животне средине. За разредну наставу реализује се једнодневни излет на дестинације које одаберу учитељи, водећи рачуна о претходним искуствима са дестинацијама. За ученике петог, шестог и седмог разреда организују се дводневне екскурзије, а за ученике осмог разреда тродневне. Дестинације, време реализације и трајање прецизира се годишњим планом рада сваке школске године. Приликом реализације екскурзија за све узрасте сачиниће се посебни планови извођења, уз конкретизацију свих активности које ће се реализовати током путовања и боравка на одабраним дестинацијама. Родитељи ће на родитељским састанцима и Савету родитеља бити обавештени о предложеним дестинацијама и терминима и упознати са процедурама за реализацију. Након реализације разматраће се извештају на родитељским састанцима, седницама Савета родитеља школе, Наставничког већа и Школског одбора.

16. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школски библиотекар, реализовањем задатака и послова из области образовања и васпитања, као и библиотечко-информацијских и просветно-културних активности, доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно целокупног образовног процеса.

Задаци школске библиотеке су:

- развијања и неговања навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника,
- развијања и промовисања правилне употребе свих облика извора информација,
- мотивисања за учење и подстицање на оспособљавања за самостално учење и образовање током целог живота,
- сарадње са наставницима, ученицима и њиховим родитељима,
- праћења и подстицања развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом професионалном развоју,
- развијање индивидуалне стваралачке способности и креативности код ученика,
- развијање информационе писмености,
- припремања и реализовања библиотечког програма намењеног ученицима са посебним потребама и посебним способностима,
- вођења аутоматизованог библиотечког пословања (инвентарисање и сигнирање, каталогизација, класификација библиотечке грађе и други послови),
- заштита и чување библиотечко-медијатечке грађе.

Школски библиотекар планом и програмом рада и остваривањем циљева и задатака рада школске библиотеке доприноси остварењу циљева и задатака рада школе.

17. ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

17.1. Рад ученичког парламента

Ученички парламент се формира на почетку сваке школске године избором по два представника свког одељења седмог и осмог разреда. Дакле, Ученички парламент наше школе има дванаест чланова. Чланове бирају ученици на ЧОС-у. Чланови бирају председника и два члана представника ученика који учествују у раду Школског одбора. Ученички парламент има Пословник о раду, а програм рада је састави део Годишњег плана рада школе. Улога ученичког парламента је да најнепосредније и директно заступа интересе ученика и ради на оставривању њихових права. Ученички парламент ће:

Давати мишљење и предлоге стручним органима школе, Школском одбору, Савету родитеља и директору о: правилима понашања у школи, мерама безбедности ученика, школским документима, Годишњем плану рада, Школском развојном плану, Школском програму, начину уређивања школског простора, избору уџбеника, слободним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње и другим питањима од значаја за њихово образовање;

Разматрати однос и сарадњу ученика, наставника, стручног сарадника и атмосфере у школи;

Обавештавати ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима ученичког парламента;

Активно учествовати у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе;

17.2. Стручно усавршавање

Наставник, васпитач, стручни сарадник / без или са лиценцом / имају обавезу сталног стручног усавршавања, које је прецизирано посебним правилником. (Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника, СЛ. Гласник РС број 48/2018, 109/2021). Стручно усавршавање обавља се у уставнови и ван установе. У школи је формиран Тим за стручно усавршавање који све послове из ове области прецизира годишњим планом рада. Подаци о стручном усавршавању ван установе или у уставнови воде се у посебној евиденцији, такође, у електронском облику се уносе у ЈИСП, а сертификати о похађању семинара и стручних скупова налазе се у досијеима запослених.

План стручног усавршавања и Извештај о стручном усавршавању саставни су део ГПРШ.

17.3. Руководећи, стручни и саветодавни органи у установи

Орган управљања у школи је Школски одбор.

Стручни органи су наставничко веће, одељењска већа, педагошки колегијум, стручно веће за разредну наставу, стручна већа за област предмета (српски језик; историја и географија; биологија и хемија; математика и информатика и рачунарство; техника и технологија и физика; музичка и ликовна култура; физичко и здравствено васпитање), стручни активи за развојно планирање и развој школског програма. Директор образује следеће тимове:

- 1.Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- 2.Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе
- 3.Тимове за самовредновање
- 4.Тим за инклузивно образовање
- 5.Тим за стручно усавршавање запослених
- 6.Тим за професионалну оријентацију ученика
- 7.Тим за медијску презентацију (промоцију школе)
8. Тим за израду, писање и праћење пројеката, учешће на конкурсима
- 9.Тим за естетско уређење школе
- 10.Тим за превенцију болести зависности
- 11.Тим за међупредметне компетенције и развој предузетништва
- 12.Друге тимове за обављање одређених послова и задатака

17.4. Педагошки колегијум

Чине га председници стручних већа и стручних актива, координатори стручних тимова и стручни сарадници. Стручни органи, тимови и педагошки колегијум старају се о

обезбеђивању и унапређивању квалитета образовно-васпитног рада установе; прате остваривање школског програма; старају се о остваривању циљева и стандарда постигнућа; развоју компетенција; вреднују резултате рада наставника, и стручног сарадника; прате и утврђују резултате рада ученика; предузимају мере за јединствен и усклађен рад са ученицима у процесу образовања и васпитања и решавају друга стручна питања образовно-васпитног рада.

17.5. Одељењски старешина

Има организационо-руководећу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима одељења којима је одељењски старешина, у сарадњи са њиховим родитељима и води прописану евиденцију и педагошку документацију. Рад наведених органа прецизно се планира годишњим планом рада.

17.6. Летопис школе

Школа има летопис у коме се евидентирају све значајније активност и делатност школе током школске године. Посебна пажња посвећена је учешћу ученика на разним такмичењима и конкурсима и резултатима које остваре.

18. МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

У изради програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање општих међупредметних компетенција

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина, ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, применљиви су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака и неопходне свим ученицима за лично остварење и развој, укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања у Србији:

1. Компетенција за учење
2. Компетенција за учешће у демократском друштву
3. Естетичка компетенција
4. Компетенција за комуникацију

5. Одговоран однос према околини
6. Одговоран однос према здрављу
7. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
8. Рад са подацима и информацијама
9. Решавање проблема
10. Сарадња
11. Дигитална компетенција

Компетенције се развијају кроз наставу свих предмета и примењују у разним ситуацијама при решавању различитих проблема и задатака. Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције биће посебно издвојене у годишњим плановима рада.

19. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Саставни део школског програма је и програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду. У реализацији садржаја из овог програма значајно учешће имају представници МУП-а.

Основна школа „Десанка Максимовић“ у Грделици је ову област уредила доношењем низа правилника, правила и аката о безбедности и здрављу на раду. Сарадња са родитељима и локалном средином у овој области је константна и на задовољавајућем нивоу.

Упошљеници школе су прошли низ обука које подижу ниво безбедности и здравља на раду на виши ниво. Постоји списак запослених који су присуствовали обуци из области ППЗ-а, а на основу Закона о заштити од пожара. Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Секретаријат унутрашњих послова Лесковац, Одсек противпожарне полиције дало је позитивно мишљење на програм обуке из области заштите од пожара ОШ „Десанка Максимовић“ у Грделици. Са овом праксом ће се наставити и убудуће.

20. ЕВАЛУАЦИЈА

Евалуација Школског програма биће континуирана и ослањаће се на Правилник о стандардима квалитета установе („Сл. гласник РС – Просветни гласник“ бр.14/2018) са посебним освртом на Област квалитета 1: Програмирање, планирање и извештавање.

ЕКСТЕРНА ЕВАЛУАЦИЈА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Тим за спољашње вредновање квалитета рада образовно васпитних установа Школске управе Лесковац извршио је дана 21. 01-23. 01. 2020.године спољашње вредновање квалитета образовно-васпитног рада Основне школе „Десанка Максимовић“ у Грделици и у свом извештају дао је опис квалитета рада школе у области Школски програм и Годишњи план рада. ГПРШ и ШП одражавају специфичности установе (структура ученичке популације, издвојена одељења), али програмирање рада се не врши на основу аналитичких него истраживачких процена квалитета рада.

САМОВРЕДНОВАЊЕ (ИНТЕРНА ЕВАЛУАЦИЈА) ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Тим за самовредновање рада школе у области Школски програм и Годишњи план рада је у претходном периоду анализирао стање у овој кључној области. У свом извештају указао је на предности, али и на недостатке које треба уклонити.

Извештај садржи и препоруке и мере које треба предузети како би се рад школе у овој области унапредио.

Приликом израде Школског програма за период од 2022. до 2026. године узете су у обзир дате препоруке и уклоњени су учени недостаци.

Процес самоевалуације наставни кадар ће остваривати и праћењем:

- нивоа постигнутих исхода,
- степена интересовања ученика за садржаје и активности,
- степена задовољства ученика,
- степена личног задовољства,
- квалитета продукта ученичких активности,
- дискусијом о искуствима у настави на састанцима Тима за развој школског програма,
- континуираним праћењем и анализом стања у овој кључној области од стране школског

Тима за самовредновање.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Промене у просторним условима на крају школске 2022/2023.године у матичној школи; у издвојеним одељењима: Ораовици, Великој Копашници, Палојцу, Великој Сејаници и Дединој Бари.

Одговорна особа: директор школе

Промене у кадровским ресурсима - стручно усавршавање наставника и сарадника, поље интересовања и запажени резултати (квалитет наставе, припремање и планирање васпитно-образовних активности, праћење ученика, однос са ученицима, са колегама, родитељима).

Одговорне особе: стручни сарадници у школи, директор школе.

Материјални услови: предвиђена и набављена средства, предвиђена и набављена литература, степен коришћености средстава и литературе.

Одговорне особе: библиотекар

На који начин су поштоване развојне карактеристике:

- а) у настави
- б) у ваннаставним активностима

Податке и запажања о напредовању, развојним карактеристикама и потребама ученика добијамо на основу следећих питања:

- а) Да ли су ученици успешно учили?
- б) Да ли је брзина учења била прилагођена ученицима и одељењу?
- в) Да ли су активности биле прилагођене ученицима?
- г) Да ли су наставна средства била прилагођена ученицима и колико су им била корисна?

Одговори на ова питања добиће се на основу посматрања, активности, креативности, кооперативности ученика, и то:

а) усмено (разговором); усменим излагањем ученика на задате теме; објашњавање појава, процеса и појмова од стране ученика; јавним презентовањем сопственог или групног рада; дискусијама; расправама; усменим испитивањем целе групе и одељења у форми кратких питања и одговора,

б) писмено испитивање: диктати, контролни задаци, писмени тематски радови, пригодни неформални тестови,

в) уметнички радови,

г) домаћи радови,

д) разговор са ученицима у свим сегментима процеса учења и наставе.

У процес праћења и остваривања укључени су: наставници, ученици, родитељи, стручни сарадници, стручне институције и директор школе.

Сарадња са родитељима

Колико су задовољени критеријуми за сарадњу са родитељима:

- а) заинтересованост и бројност родитеља у појединим акцијама,
- б) број активности у којима су родитељи носиоци тих активности,
- в) учешће у раду школских тимова,
- г) бројност идеја и резултати конкретних активности родитеља.

Праћење остваривања сарадње са родитељима оствариће се:

- повременим анкетањем родитеља,
- индивидуалним и колективним састанцима,
- разговором у току сарадње на заједничким акцијама и
- у току рада у школским тимовима.

Одговорне особе: наставници, стручни сарадници, директор, сви упошљеници школе, чланови Савета родитеља.

Праћење остваривања школског програма у целини може се остварити кроз:

- * сталне састанке стручног већа,
- * праћење исхода,
- * месечне консултације са саветницима,

- * посете суседним школама и размену искустава,
- * реорганизацију паноа циљева, исхода, садржаја, активности, метода,
- * израду тестова и других инструмената помоћу којих ћемо пратити постигнућа ученика.

Све одговорне особе за евалуацију реализације Школског програма у писменој форми ће направити извештај о раду који ће бити презентован на седници Наставничког већа. Добијени подаци користиће се при изради Школског програма за наредну школску годину.

Праћење реализације Школског програма вршиће се континуирано током школске године, у неким сегментима појачано у појединим периодима.

На основу члана 61. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ 27/2018, 6/2020. И 129/2021),

Школски одбор Основне школе „Десанка Максимовић“у Грделица на седници која је одржана 15. 9. 2022.године донео је одлуку,

усваја се

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ**

М. П.

Директор
ОШ „Десанка Максимовић“ Грделица

Председник
Школског одбора

Додатак:

Програми обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање у другом циклусу:

1. Програми обавезних предмета, изборних предмета и активности за њихово остваривање за **пети разред** садржани су у Правилнику о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, Просветни гласник 8/2017, 9/2017); Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, Просветни гласник 15/2018); Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник РС 88/17, 27/18 и др.закон, 10/19 и 6/20)

2. Програми обавезних предмета, изборних предмета и активности за њихово остваривање за **шести разред** садржани су у Правилнику о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, Просветни гласник 8/2017, 9/2017); Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, Просветни гласник 15/2018); Правилнику за шести разред (Сл.гласник, Просветни гласник 3/2018)

Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник РС 88/17, 27/18 и др.закон, 10/19 и 6/20)

3. Програми обавезних предмета, изборних предмета и активности за њихово остваривање за **седми разред** садржани су у Правилнику о наставном плану за седми разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС, Просветни гласник 3/11, 8/13, 11/2016, 11/2016, 12/2018-55). Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник РС 88/17, 27/18 и др.закон 10/19 и 6/20).

4. Програми обавезних предмета, изборних предмета и активности за њихово остваривање за осми разред садржани у Правилнику о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник РС број 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58; Правилник о допуни Правилника о програму наставе и

учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник РС 88/17, 27/18, 10/19 и 6/20).